

Nebezpečné invazní druhy

Jana Rolková

Invazní druhy představují vážnou hrozbu pro přírodní lokality po celém světě. Přírodu v ČR ohrožuje nyní invazí 75 druhů rostlin včetně stromů a 113 druhů živočichů. Co je invazní druh? Jde o druh nepůvodní, který mimo domovinu přivezl člověk. Nemá zde své přirozené nepřátele, parazity ani predátory. Usazuje se v lesním i nelesním přírodním prostředí, kde se šíří samovolně a vytlačuje naše původní druhy. Čím je vlastně nebezpečný?

Většina invazních rostlin oplývá některou z vlastností (vyšší produkce semen, snadné klíčení, vegetativní šíření odlomení podzemních i nadzemních částí aj.), s jejíž pomocí vytlačí ze stanoviště mnohé domácí druhy. V „nehybné“ rostlinné říši probíhá neustálý tvrdý boj o život, ať už jde o světlo, vodu či živiny. Rostliny mezi sebou bojují i chemicky. Invadoři mohou nabourat koloběh prvků, narušit vlhkostní poměry nebo zavléct choroby. Ve Slavkovském lese se dlouhodobě potýkáme hlavně s bolševníkem velkolepým, lupinou mnoholistou (vlčím bobem), netýkavkou žláznatou a křídlatkami. Při zásazích (nejčastěji kosení, pastva, vytrhávání, postřik) je nezbytná spolupráce pracovníků ochrany přírody s vlastníky pozemků. Pomoci nám ale může každý, kdo nález invazního druhu nahlásí.

Ekonomicky nejnákladnější je totiž likvidace invazního druhu, který se danému místu už přizpůsobil a nyní se rychle šíří. Včasné odhalení a okamžité zakročení proti prvním „vetřelcům“ v naší krajině je mnohem úspěšnější a stojí zlomek nákladů než zásahy do bujných populací. Celosvětově roční ekonomické ztráty a náklady spojené s invazemi se odhadují až na 5 % světového HDP, tedy zhruba na 5 bilionů USD (to představuje víc než HDP 3. největší ekonomiky světa Japonska nebo 4. Německa).

Za obsazování naší krajiny invazními druhy může především člověk. Ve většině případů je sám do své vlasti přivezl, vysazoval či choval.

- ▲ Lupina mnoholistá pocházející ze Severní Ameriky je z čeledi bobovitých. Foto Jana Rolková.
- ▲ Nejznámější „vetřelec“ Karlovarského kraje, majestátní bolševník velkolepý, pochází z Kavkazu. Foto Přemysl Tájek.

Často jejich šíření nevědomky pomáhá stavbou cest pro dálkové přenosy (silnice, železnice) nebo únikem z chovů a zahrad. Invaze mění a ovlivňují celou strukturu a funkci přírodních stanovišť. Pro naše druhy není invazní druh právě příjemným sousedem, co říkáte? ■